



Csillagász tanulmányút

2003 augusztusának végén egy régóta tervezett kirándulás valósulhatott meg a Magnitúdó Csillagászati Egyesület Debrecen tagjai számára: a bécsi planetárium és a Kuffner Csillagvizsgáló meglátogatása a hazai amatortársak útbajjésével. Első állomásunkat, a felújított Polaris Csillagvizsgálót Nagy Zoltán Antal és Hollósy Tibor mutatták meg. Láthattuk az új 200/2470-es refraktort a kupolában, illetve a nyári Mars-őrület szép képeit, rajzait. Következő pihenőnket az etyeki Dán András saját készítésű 35 cm-es Schmidt-Cassegrain távcsöve mellett töltöttük, Andris asztro- és természetfotóiban gyönyörködve. Az időnk szűkös volta miatt felkerekedtünk, hogy Győrújbarátnál betérjünk Kereszty Zsolt magán csillagdjába, ami épp akkor várt egy 35 cm-es Schmidt-Cassegrain-re, hogy Zsolt tovább tudja végezni értékes észleléseit. Dél-Afrikiai expedíciójáról készült képekkel és történetektől feltöltődve, majd jégesőtől verve érkezünk szombathelyi szállásunkra, majd Gencsapáiban vettük szemügyre Szendrő Gábor 36 cm-es Newtonját.

A rendezetlen utakat magunk mögött hagyva és a tiszta környezetben gyönyörködve közeledtünk másnap Bécs felé. Egy kis kitérő után – szemlegeltetés az Astrostudióban, folyóirat vásárlással egybekötve – a város nevezetességeit látogattuk végig, ám a Kuffner Csillagvizsgáló volt igazán asztro-szívet dobogtató. Az obszervatóriumot Moriz Kuffner alapította 1883-ban, melynek alapműszere egy 27 cm-es refraktor. A főépület nyugati oldalában egy eredeti állapotában megőrzött meridián található egy csillagászati órával, hiszen a kor egyik fontos feladata volt a pontos időmeghatározás. Az értékes munkákat

rejtő könyvtárszoba mellett egy passzázstávcső foglal helyet. Egy melléképületben található a világ legnagyobb speciális heliométere, mely 1891-től több hírességnek adott lehetőséget észlelésre: ezzel dolgozott többek közt Norbert Herz és Leo de Ball is. Az I. világháború alatt nem folyt észlelőmunka, majd 1928-ban államosították az intézményt, Moriz Kuffnert igazgatónak meghagyva egészen 1933-ig, amikor az alapító Svájcba emigrált. Ezek után 1938-ig nem folyt érdemi észlelés. 1947-től a megbízott igazgató prof. Walter Jaschrek lett. 1950-ben visszatért a Kuffner család és haláláig itt is maradt. A háborús idők nyomait letörlendő, 1995-ben közel egymilliárd forintnak megfelelő támogatást kapott felújításra az intézmény, melynek láttán az ember nem sajnálja a 8 eurós beléptidjat.

A csillagvizsgálótól a csillagos ég alá vettük az irányt: a bécsi Zeiss-planetárium Naprendszerrel szóló előadását néztük meg.

Hazai utakra érve felkerestük Vértes Ernőt a Gothard Jenő által tervezett és épített csillagdjában, ahol megtekintettük az alapítóról készült kiállítást. Az előtérben található az a 26 cm-es Newton-távcső, amellyel a Lyra-gyűrűsköd központi csillagát elsőként lefotózta.

Utolsó állomásunk a hegyhátsági Horváth Tibor csillagvizsgálója volt, a Scutum Obszervatórium. A letolható tetős épület egy 26 cm-es Makszutov-Cassegrain-t rejt, azonban sokkal nagyobb tervek vannak a hegyhátsági alapítványban, mely talán 2006-tól egészen grandiózus feladatokat láthat el egy új csillagvizsgálóban.

Látni lehet tehát, hogyan fejlődik az amatőrcsillagászat hazánkban, s jó összehasonlítani a különféle műszereket az ország egyes részein.

Köszönet az anyagi támogatásért Debrecen Önkormányzatának, illetve Zajác Györgynek és Gyarmathy Istvánnak, akik az utat megszervezték.

Hadházi Csaba

Polaris-farsang 2004

A tavalyi hagyományt folytatva idén is megrendeztük az asztro-farsangot a Polaris Csillagvizsgálóban. A február 28-ai üstökös-találkozót követő estén különös alakok gyülekeztek a Polarisban. A jelmezesek egy csoportja látható mellékelt képünkön: Coma Berenices galaxis-halmaz (Sipőcz Brigitta), Albireo (Kuli Zoltán és Hatvani Dorottya, I. helyezett), Fekete Lyuk (Solymossy Gábor), Naprendszer (Szabó Adrienn), Ophiuchus (Dobos Vera), Jupiter (Martinecz Mátyas), Napszűrő (Kereszturi Ákos, I. helyezett), Üstökös (Nagy Zoltán), az első sorban Mars-szonda (Boros-Oláh Mónika, II. helyezett), Ég-Bolt (Mód Melinda). Késésük miatt a képről lemaradtak: Ariane Hordozórakéta (Barta Dániel), Jupiter 2 (Spányi Péter), Sarki Fény (Komáromy Enikő). A nyúló programot Tepliczky István speciális „Tepi-kakaó” főzési showja színesítette. *(Bom, Kru)*

